

~~6446 / 15. V. 34~~

G. ȘT. CAZACU

+

Bata
~~1908~~ 5.9.948

CALEA SÂNGELUI

EDIȚIA III-a

1908

P

DE ACELAŞI AUTOR:

- SIMFONII DE SEARĂ**, poezii — Tip. S. M. A.
Bacău, 1926.
- ACORDURI**, poezii — Editura Orizonturi Noui
Bucureşti, 1930.
- AD MEMORIAM**, Epigrame — Edit. Orizonturi
Noui, Buc. 1931.
- CALEA SÂNGELUI**, poezii — Ed. II Editura Cronicarul
Bucureşti, 1932.
- DRAPERII NEGRE**, poezii — Edit. Cronicarul,
Bucureşti, 1932.

Jnv.H.39.657

1856

G. ȘT. CAZACU

CALEA SÂNGELUI

1916—1917

— POEZII —

CU O SCRISOARE A D-LUI MAREŞAL AVERESCU

EDIȚIA III-a

București

Editura „Cronicarul”

1933

59948
Cota _____
Vantă 58502

RC 254/02

B.C.U. Bucuresti

C58502

Buc., 13 X 1932

Jubite Domnule Cazacu,

Nu știu dacă s'ar fi putut imagina, pentru neîntrecutele D-tale poezii, un titlu mai în armonie cu conținutul lor, decât cel ales de D-ta: Calea Sângelui.

Pot să te asigur însă, că dedicațiunea lor, cu care m'ai onorat, a găsit cea mai bătătorită cale a inimiei.

Cu toții am suferit în marele războiu, cu toții am oferit atunci, scumpei noastre țări, tot ceea ce ne-a stat în putință să dăm, dar sguduirile sufletești, cari ţi-au inspirat aceste minunate poezii, le înțeleg poate mai bine decât oricare altul, căci au vibrat adânc în sufletul meu.

*Suferințele, pe cari le redai, în icoane vii, cu
aşa mare talent poetic, le-am trăit laolaltă, cu
sutele de mii de viteji, cari au luptat, au suferit,
au biruit sub ochii mei, împărtășind cu mine du-
rerile și bucuriile unui neam întreg.*

Mulțumirile mele cele mai călduroase.

MAREȘAL AVERESCU

D-LUI MAREŞAL AL. AVERESCU
INCHIN ACESTE PAGINI.

G. ST. C.

CALEA SÂNGELUI

CALEA SÂNGELUI

Pornit-am cu toții spre munte, ca unul,
Pornit-am cu toții, pornit-am; și tunul
Ne fuse ecoul când toți înainte,
Purtat-am în suflet nădejdile sfinte.

Vremelnic ne fuse norocul!... și plâng
În urmă-ne calea 'nsemnată cu sânge!
Din munții cu plete cărunte, lungi șire,
Coboară la vale frânturi de oștire.

Mai greu decât piatra de moară apasă
Durerea pe suflet! Pustiul se lasă.
Și clocote ură în inimi!... Și plâng
În urmă-ne calea 'nsemnată cu sânge!

Rast — Dolj, 16 Noemv. 1916.

PRELUDIUL

Luați exemplu de suferință și
de îndelungă-răbdare, pre profetii
cari au vorbit în numele Domnului.
(Episola lui Iacob, V. 10).

Iși poartă'n lung de drumuri, osânda lor amară,
Prin ploaia care curge, convoaie, lungi șiraguri,
Ingenunchiază boii, sub trudnica povară
Și 'ntunecate chipuri, se duc spre noi meleaguri.

Tărindu-și bătrânețea, moșnegi albiți de vreme,
Pășesc cu desnădejde, bătând un semn de cruce;
Și-amarnic se frământă văzduhul... vântul gême!..
Trosnește și se frângе, un car la o răscruce.

Plutește duhul morții în mohorâta zare!...
A prins, târziu în noapte, un târnăcop să sune:
O mamă își îngroapă unicul prunc ce-l are...
Și iar pornesc 'nainte, prin noaptea de cărbune.

Bâilești — Delj, 19 Noemv. 1916.

EXODUL

Cu larmă nesfărșită coboară dela munte
Intreg avutu 'n cară, cu pruncii la un loc !
În urmă merg bâtrânii, cu pletele cărunte,
Mânați de biciul soartei pe căi făr'de noroc...

Și pasă trist convoiul, la vale, tot la vale !
Prin sate urlă câinii, cobind a nenoroc ;
Și vitele flămânde, purtând aceeași jale,
Se luptă cu povara ce parcă stă pe loc...

Se scurge dela munte, prin zări de nea, norodul!
Doi cai trudiți pe cale, sfârșesc de foame 'n ham;
Și suflă groaznic vântul... E 'ntristător exodul
In care-amarnic gême durerea unui neam..,

Segarcea — Dolj, 20 Noemv. 1916.

LA OLT

Seara peste culmi, aşterne
Umedă maramă;
Codrul, pe poteci, îşi cerne
Fluturii de-aramă.

Doi plopi, frânți, în depărtare
Umbre reci resfiră;
Şi prin crengi uscate, pare
Moartea că respiră.

Asfintitul întreg e-o rană
Caldă, săngerândă...
Impietrită, o cătană
A rămas... «în pândă».

Stoenesti — Romanati, 22 Noemv. 1916.

58502

DRUMUL MORTII

Cernită haina nopții s'așează peste fire...
Femei cu prunci la piepturi bocesc sub coviltire;
Domoale, lungi convoiuri, prin pâcla cenușie
Se scurg lăsând în urmă cununa argintie

A Oltului! Prin lunca de ploaie desfundată,
Moșnegi albiți de vremuri—spinoase căi să bată—
Porniră, cu nepoții, la drum făr'de hodină...
E tina grăitoare ce calcă peste tină!

De jalea lor plâng codrii și Oltul se frământă
În albie-i; pe piscuri, a'ngropăciune cântă
Lugubru glas de cobe!... Ard satele de-a-rândul...
Neputincioasă-i slova și-i cremene cuvântul !

Azi e 'mpânzită calea de cruci și de morminte,
Din Polovraci la Piatra și peste Olt 'nainte....

Drăgănești — Olt, 23 Noemv. 1916.

SPRE GOLGOTA

E-a patra zi și totuși, neconenit, prin ploaie,
Pribegi, în larg de lume, în plânsete și jale
Se scurg, și zi și noapte siraguri, lungi convoaie,
Care, urcând calvarul, topă-se-vor pe cale...

Trosnesc, de grea povară, căruțele 'ncărcate.
Copii se stâng, de foame, sub rupte coviltire.
Izbește 'n cară vântul, și-aleargă peste sate,
Purtând, în miez de noapte, cântări de cimitire...

Mi'ndrept acuma gândul, Părinte, către Tine,
Acum, când ard Sodome pe trupul țării mele,
Când mame plâng pe drumuri de suferințe pline,
Inmormântându-și pruncii pe margini de șosele,

Și 'ntreb: Golgota noastră,—nu-a fiului Treimii—
Pe care pisc sfârși-va, în ceas de răstignire ?
Și fierea și oțetul, pe buzele mulțimii,
Nu sunt otrăvi, ci-arome din sfintele-ți potire !

CALVARUL

Prin tină, prin ploaie — în vânăt amurg—
Convoiul durerilor vii ;
Prin tină, prin ploaie — în vânăt amurg —
Pe drumuri bătute, alene, se scurg
Cristoșii cu chip de stafii...

Să curme tristețea pe drum de mormânt,
Nu-i nimeni în stare de-acum !
Și-apasă tristețea pe drum de mormânt ;
Coboară și urcă, de soartă înfrânt,
Convoiul, pe drumuri de scrum.

Invinşii să-şi calce, pe umedul lut,
Convoiul opreşte'n amurg !
Ca lutul, ca cerul și sufletu-i mut...
Și spinii cununii mai tare s'ascut...
Și ploaia și săngele curg !

LA DRUM

Plouă iar și gem răniții, de-ți înăbușe auzul;
Și pe drumuri desfundate curg șiraguri de convoaie.
Luminând cărarea tristă, scapără'n văzduh obuzul
Și cu desnădejde, boii opintesc din greu, prin ploaie.

Plâng cerul și pământul; curg șiraguri de convoaie;
Tristă-i gloata care calcă lungul drum de cimitire!
Și sub trăsnet de obuze, plopi înalți plesnesc, se'ndoai;
Ingrozite 'n cară, mame, cruce-și fac sub coviltire.

Greu e drumul, greu și lung e ! nesfârșită li-i prigoana !
Și căruțele 'ncărcate, pier, în noapte, ca năluce...
Un rănit rămas în urmă, sub salcâm, să-și lege rana :
Un obuz crăpă tulpina și-i făcu la cap o cruce.

TRADUZĂRE

În următoarele pagini se prezintă traducerea în limba română a unei poezii scrise de un poet românesc, în limba sa maternă, în ceea ce privește conținutul și stilul. Poemul este intitulat "Tradiție" și este compus din patru versuri.

ZILE TRISTE

Sbor șiraguri de vagoane,
Ca năluci, în miez de noapte...
Sbor șiraguri de vagoane;
Și prin largi spărturi de-obloane
Vântul cântă-a moarte!

Printre largi spărturi de-obloane
Cântă-a ruină nenorocul...
Și'n fugarele vagoane,
Schiloditele cătane
Sârguesc sorocul...

Sbor şiraguri de vagoane
Ca hoinare negre gânduri !
Sbor şiraguri de vagoane...
Căti din cei ce port prigoane,
Au ieşit din rânduri !

Costeşti — Argeş, 25 Noemv. 1916.

SPRE LAGĂR

La drum, prin clisa de nămol,
Frânturi din oastea de eroi,
Inflămânziți, desculți și goi
Se leagănă domol...

Sub lovitura relei sorti
Și după-atâtea răstigniri,
Cristoșii grelei pătimiri
Sfărșesc prin sănțuri, morți.

Şi valu-i tot mai scurt, mai rar.,.
Năluci, în vânătul amurg,
Intr'una, de trei zile, curg,
Sub ceruri de cleştar...

Popas... Pribegiele năluci
Adorm pe țoluri reci de lut;
Şi'n zori, pe und'sau abătut,
Răsar, din tină, cruci...

SUB POVARA CRUCII

Mamei mele

Trudit se'ndoaiе trupu-mi și se frângе
Pe lutul ce'n adâncul lui mă chiamă;
Amar de lungă-i calea fără seamă
Și curg, în urmă-mi, picurii de sângе !

Grea este crucea-mi de pe umăr, Mamă,
Și plâng și eu cu cerul care plângе,
Sudoarea'n brazda frunții mi se strângе,
Din gloată, nu-mi dă nimeni o năframă !

In lung de drum, curma-voiu suferință,
Ți'ncredințez întreagă-acum ființă,
Că 'n Tine mi-i nădejdea, bun Părinte!

Trudiți-mi pași, mă mâna tot'nainte;
Și mamă, 'n tot acest convoiu, aicea,
Nu-i nimeni, care-ar vrea să-mi poarte crucea

CRĂCIUNUL MEU

Pierdui credința'n tine și'n povești.
La ce mai cerci amarul să-mi sporești ?
Ce taină vei fi vrând ca să-ini mai spui ?
Mi-ai readus cumva copilăria...
Sau vrei atâtor suferințe cap să pui ?
La noi rânjește 'n casă sărăcia ;
Și moartea stă la pândă prin unghere.
Reia-țitoi agu'n mâna, traista 'n spate,
Și pasă, biet moșnege, mai departe...
Că nouă ne-ai adus numai durere !

Te du de-aici, bătrânule nedarnic ;
În noaptea asta, clopotu'l-ai tras — și cui
Veniși durerea să i-o curmi, ori ca să-i spui
Că vîi ca'n alte dăți în zi de praznic ?
Ia-țiトイagul, pleacă pe alt drum,
Să nu ne mai vedem de-acum 'nainte ;
Te du la cei ce te mai țin în minte...
Ne lasă-așa, bătuți de soartă cum
Ne-ai fost aflat... Din câte bucurii
Pierdut... Zadarnic una să re'nvii...
De-ar fi să-mi dai copilăria dusă,
Pecetluită 'n datină apusă !

Todirești — Suceava, 25 Dec. 1916.

CEREMONIAL

De-a-valma 'ncărcați în fургоане
Тrec morții — spre groapă — prin sat....
Ce liniște grea s'a lăsat
Pe sumbre barăci, pe plantoane...

Nici dangăt de clopot, nici jale
Nu flutură 'n sura 'nsераре ;
Pe ultima vieții cărare
Nimicul presară petale...

Petale presară nimicul
Pe arme, pe vite, pe morți...
...În largul deschiselor porți,
Sublimu-i sublim și ridicul !

Cemarna — Iași, 1916.

TABLOURI DE IARNĂ...

Au prins moi fluturi, nesfărșit să cadă,
Așternând covor de-argint ; prin sate
Par oase strămbe crengile uscate,
In trist și monoton decor de iarnă...
Ușor au prins pe'ntinsuri ca să cearnă
De ieri, întâii fluturi de zăpadă !

Sunt multe cruci în marginea Paravii ;
Și-i hăuit în inimi de pădure !
Steluțe cad din zări greoaie, sure,
Necontentit, cu-aceeași nepăsare.
Coboară seara'n margine de zare
Și 'n tabără, se sting — sfârșiți — bolnavii...

Trosnesc de vânt, în noapte — afară — pruniit
Bătând în geam cu degete de ghiață ;
Și 'n casa'n care eu mai sunt în viață,
Tărziul, dus pe gânduri, mă'mpresoară...
Nădejdi apuse nasc, a doua oară,
Cum nasc în mine, rând pe rând, străbunii!

Parava — Putna, 1917.

DECOR

In ritm, tunebru, trec în cară —
Năluci în alb înveșmântate;
Grăbesc spre-adâncuri de hotare:
Sunt majestăți ne'ncoronate.

Sub brațu-i fiecare duce :
Halate de spital, hamacuri,
Un eraniu trepanat... o cruce,
Și'n mâini flacoanele cu leacuri.

Ca'ntr'o prisacă de albine
În țeastă-mi urlă nebunia !
Se sbate viața 'nchisă 'n mine,
Ce și-a trăit zădărnicia !...

Mai poate clopotul să sună,
Pân'nu s'o prăbuși altarul...
Peste haotice genune,
Tristețea și-a deschis Tartarul.

DE PROFUNDIS

Cântă clopotele ! cântă
Imn de 'nmormântare !
Sufletul mi-l tot frământă,
Clopotele care cântă
Imn de 'nmormântare !

Au pornit spre Soare-apune
Dorurile mele...
Jiul jalea'ntreagă-și spune
Clipocind între pășune,
Strâns între vâlcele,

Moare gândul meu de bine..
Clopotele cântă ;
Cine știe pentru cine!
Pentru altul... pentru mine...
Clopotele cântă !

NOAPTEA PATIMILOR PE FRONT

A venit Iisus și a stătut
în mijloc și le-a zis lor:
„Pace vădă!“

(Ioan XX, 19).

In noaptea asta ura priveghează
Și necurate duhuri loc își cată
In mine! Mântuește-mă o, Tată,
De gândul care-aleargă ca 'ntr'o oază

In sufletu-mi!... Părinte bun, odată,
Ai mai trimis — izbăvitoare rază —
Pe lumea care azi, din nou, cutează
Să pângărească jertfa ne'ntinată

A dulcelui Tău fiu ! Trimite iară...
Să se 'nspăimânte viermele din tină,
Murdarul vierme-om schimbat în fiară !

In noaptea 'n care fiul Tău suspină
Pe cruce, 'ntre tâlhari, fă să' nceteze
Crucificarea vieții 'ntre ereze !

Paravă-Putna, 1917.

LUNCĂ OLTENEASCA

Luncă, luncă oltenească,
Luncă pustiită;
Ti-a fost dat să te robească,
Suferința să te pască
Oază sărăcită !

Ai fost, luncă 'ndurerată,
Câmp de războire ;
Suspinarea noastră, toată,
Ti-a cântat, ca niciodată,
Cânt de cimitire...

Horele-au murit în strune,
Luncă văduvită ;
Iară doinele la stâne
Plâng a cânt de 'ngropăciune
Luncă pustiită !

Dor nebun, pribegie mă poartă,
Singur pe cărare...
Și te plâng din poartă 'n poartă,
Luncă 'n lacrime scăldată,
Luncă fără soare !

SOLIE

In toamna de cumplită sbuciumare,
Iși flutură năframele tristeții,
In mute stoluri, ogoind, drumeții:
Topindu-se pe rând, în fund de zare.

Se duc, mânați, prin fumul greu al ceții,
De dorul altor lumi în sărbătoare;
Și poate duc durerile amare
Ce neamu le purtă de-a-lungul vieții!...

De-acum, soli dragi, călătoriți cu bine!
Când înapoi vă veți întoarce 'n țară,
S'aflați aici o altă primăvară!

Să ne găsiți sub zările senine,
Inviorați de-al libertății soare:
Sărbătorind iubirea 'ntre popoare !

SIMFONIE TRISTĂ

Spre răsăritul cel în pară
Cocorii au pornit la drum,
Prin zări' nnecate 'n fum
Şi'n negură. Din fapt de seară

Şi până'n zori de zi, întruna,
Văzduhul undeuşte sec,
Şi'ntunecate arcuri trec,
Pătând în treacătul lor luna...

Și-l simți tăindu-te prin oase,
Prin carne, cobitorul glas,
Ce-ți zice'n treacăt: «bun rămas»...
O! bieți pribegi ! mai furtunoase

N'or fi, pe mările ce-ăți trece,
A voastre zile, de cum sunt
Pe blestematul de pământ !
Voi, dacă veți pică, din zece,

Din sută : unul-doi, noi însă
Picăm la fiecare pas ;
La noi durerea-i fără glas,
Nu poate fi măcar nici plânsă!...

O! luați și sufletul din mine,
Pribegi, îndrăgostiți de nori,
De-a curcubeului culori,
De-albastrul zărilor senine...

SCRISOARE DE PE FRONT

— 1917 —

Se scursă multă vreme de tristă 'ndurerare ;
Şi-mi fu sortit, acuma, să port osândă nouă :
Un blestem fără seamă ne pusă stăvilare,
Pe plaiurile arse, frângând cărarea'n două.

Crud fulgeră mânia trecând din gamă'n gaină;
Pe tina'nsuflețită cad trăsnetele morții.
Descătușat mi-e duhul și-l simt cum se destramă...
Și'n noaptea fără zâmbet, ce-o hărăzi iar sorții?...

Cu cerul în privire, mă smulg din suferință.
Mă stăpânește parcă, o caldă mângâere:
Că mi-au rămas neatinse și suflet și credință,
Când își sui tot neamul, calvarul de durere!

ATACUL

Când glasul de aramă răsună,
Din sănțuri tot lanțul de oaste s'asvârlă;
S'aprinde văzduhul, și fierbe și urlă,
Și scapără bomba și tună.

Rețelele scânteie'n aer ;
Și dealul din față, drept pieptul își crapă :
Pământul prea strâmt e într'insul să'ncapă
Toți morții!... Urgie-i și vaier !

Un «ura» puternic răsună.
Un «ura» ce'n creștet de dealuri se frângе ;
E sufletul nostru ce valul iși strângе
Și-l schimbă'n turbată furtună.

Cuprinsă e Firea de ură...
Și omul e fiară ; Și fierul roșit e
De sânge... În danțul de tidve sdrobite,
Inghiață cuvântul în gură...

Când glasul de-aramă răsună,
Năvala de brațe izbește 'nainte
Și poartă'n vărteju-i nădejdile sfinte
Și sfânta virtute străbună !

CUPRINSUL

	<u>Pagina</u>
Scrisoare a D-lui Mareșal Averescu	5
Calea Sângelui	11
Preludiul	12
Exodul	14
La Olt	16
Drumul morții	18
Spre Golgota	20
Calvarul	22
La drum	24
Zile triste	26
Spre lagăr	28
Sub povara crucii	30
Crăciunul meu	32
Ceremonial	34
Tablouri de iarnă	36
Decor	38
De profundis	40
Noaptea patimilor pe front	42
Luncă oltenească	44
Solie	46
Sinfonie tristă	48
Scrisoare de pe front	50
Atacul	52

VERIFICAT
2007

VERIFICAT
2017